

Drozdová, Eva

Metody

In: Drozdová, Eva. *Břeclav - Pohansko. VI, Slovanští obyvatelé velkomoravského hradiska Pohansko u Břeclavi : (demografická a antropometrická studie)*. Vyd. 1. V Brně: Masarykova univerzita, 2005, pp. 21-24

ISBN 8021023708

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/123558>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

II. ANTROPOLOGICKÉ VÝZKUMY STAROSLOVANSKÝCH OBYVATEL POHANSKA

Ze staroslovanského pohřebiště na Pohansku u Břeclavi nebyla zatím zveřejněna žádná monografická antropologická studie. Antropologové se však výzkumu kosterních pozůstatků z Pohanska věnovali. V pracích archeologů Františka Kalouska (Kalousek 1971), Bořivoje Dostála (Dostál 1970, 1975, 1982, 1985), Jany Vignatiové (Vignatiová 1978) a v diplomové práci Martina Geislera (Geisler 1979) nacházíme demografické údaje, zpracované Annou Lorencovou. Autorka této studie zpracovala kosterní materiál z pohřebišť Pohanska ve své disertační práci (Drozdová 1997), z níž tato monografie vychází. Koncem 90. let. 20. století publikovala několik prací o antropologii Pohanska (Drozdová 1994; Drozdová, Beneš 1997; Drozdová 2001; Drozdová, Beneš 2001).

Dalšími autory, kteří ve svých pracech zkoumali kosterní pozůstatky z pohřebišť na Pohansku, byli Lenka Dohnalíková a Vladimír Novotný (1996). Tito autoři se ve své kraniologické studii, těžící z kosterního materiálu z Pohřebiště u kostela, zaměřili na využití moderních statistických metod v antropologii.

Na popud Vladimíra Novotného navázala Katedra antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně spolupráci s Elizavetou Valentinovnou Veselovskou z Laboratoře antropologické rekonstrukce Ústavu etnologie a antropologie Ruské akademie věd v Moskvě, která od roku 1994 spolu s Vladimírem Novotným a Evou Drozdovou vytvořila několik plastických i grafických rekonstrukcí podoby slovanských obyvatel Pohanska (obr.5). Spolupráce vyústila ve výstavu v Klenotnici Staré radnice v Brně. Další grafické rekonstrukce, zveřejněné v této práci, vytvořila autorka sama ve spolupráci s Elizavetou Veselovskou. Tato spolupráce pokračuje i nadále.

Předběžné antropologické studie v podobě magisterských prací na kosterním materiálu z Pohanska jsou prováděny nepřetržitě:

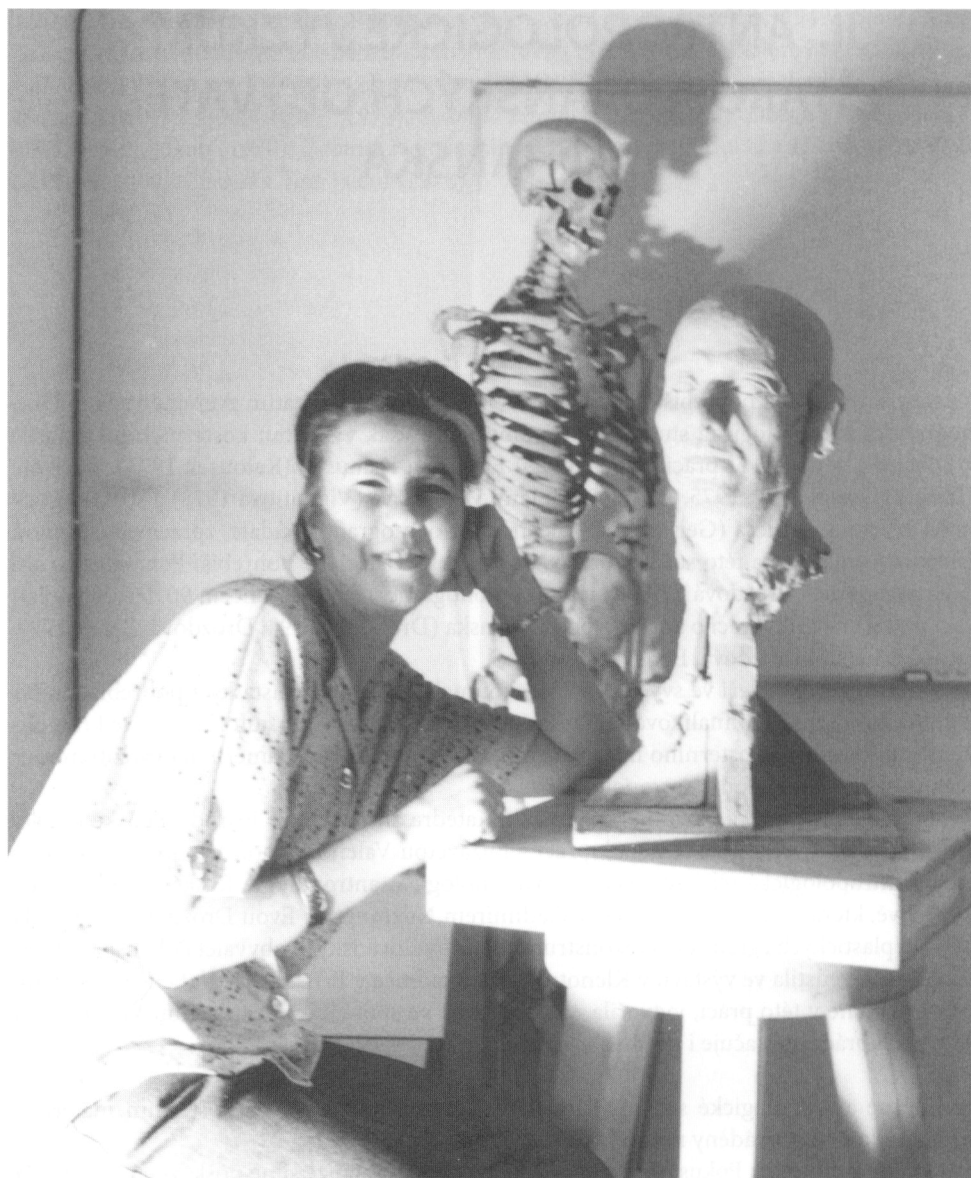
Eva Drozdová (1992): Pokus o získání demografických údajů ze silně poškozeného materiálu z lokality Pohansko-jihozápadní předhradí.

Míriam Zimulová (1993): Splanchnokranium starých Slovanů z Pohanska-hlavního pohřebiště.

Petr Vobořil (1993): Antropologický průzkum silně poškozeného kosterního materiálu z Pohřebiště Pohansko - severovýchodní předhradí.

Lenka Dohnalíková (1994): Neurocranium starých Slovanů z Pohanska.

Miloslav Sedláček (1999): Příbuzenské vztahy, určené na základě odontologických znaků u obyvatel hradiska Pohansko-Pohřebiště okolo kostela.

Obr.5. Elizaveta Veselovskaja při práci na plastické rekonstrukci, na Katedře antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity (foto autorka)

Jana Petrášková (1999): Hypoplasie zubní skloviny jako nespecifický marker fyziologického stresu u obyvatel hradiska Pohansko (diplomová práce byla oceněna cenou Aleše Hrdličky).

Alena Vachunková (2003): Stav chrupu člověka v době hradištní na předhradích Pohanska u Břeclavi.

Martina Hrnčířová (2003): Nemetrické a epigenetické znaky na pohřebišti okolo kostela na

Pohansku u Břeclavi.

Kristina Krchová (2003): Nemetrické a epigenetické znaky na satelitních pohřebištích Pohanska u Břeclavi.

Michaela Křivanová (2005): Děti z Pohanska. Srovnání biologického věku podle stupně prořezání chrupu a vývoje dlouhých kostí postkraniálního skeletu. Pohřebiště u kostela

Tato práce zahajuje sérii monografických antropologických studií o lidech z Břeclavi Pohanska. Autorka se v ní se zaměřila na několik okruhů zkoumaných otázek, jejichž výčet následuje:

1. Protože archeologická lokalita Pohansko je považována za jednu z nejlépe prozkoumaných lokalit staroslovanských, velmi pečlivě a moderně archeologicky zpracovaných, navíc bohatých na kosterní materiál, výběrem četných metrických znaků jsme se pokusili položit základ pro přístupnou databázi, která tak citelně u staroslovanského materiálu chybí.
2. Demografie staroslovanských sídlišť byla studována na většině dosud známých lokalit Čech a Moravy. Dosud však chybí na jednotlivých pohřebištích Pohanska, ačkoli první pokusy o tuto analýzu na tzv. Jižním předhradí byly již předloženy k diskusi (Drozdová a Beneš 1996, 2001). K demografické analýze ovšem patří též odhad počtu obyvatel na Pohansku.
3. Metrický rozbor kranio-metrických znaků a znaků postkraniálního skeletu s výpočtem tělesné výšky byl naším dalším krokem.
4. K zařazení populace z Pohanska okolo kostela na základě vybraných metrických znaků lebečních do struktury staroslovanských populací 6. až 14. století, nejen z našeho území, byly použity statistické metody.
5. Rekonstrukce podoby podle lebky jsou velmi oblíbenými pokusy oživit minulost. Rekonstruovaný obličej sice nemůže být věrnou kopií podoby zaživa, ale určitou podobu zachycuje. K studii je přiloženo několik pokusů kresebné rekonstrukce podoby podle lebky, zhotovených autorkou pod vedením E. V. Veselovské z Laboratoře antropologické rekonstrukce Ruské akademie věd v Moskvě.

